

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської
науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)**

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

Сгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Мардар М.Р.	- проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
Кананихіна О.М.	- проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Волков В.Е.	- д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
Радіонова О.В.	- к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
Купріна Н.М.	- декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
Хобін В.А.	- директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
Сярова А.С.	методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

інтересам. В процесі рішення поставленої задачі за узгодженням з керівником здійснюється перехід до дослідження властивостей машин або механізмів на основі моделей вищої міри складності або, навпаки, до спрощеної моделі залежно від тих труднощів, з якими студент стикається в процесі виконання роботи. При цьому необхідно широко використовувати сучасні комп'ютерні технології зі знанням і використанням програмних можливостей, що дозволить значно скоротити непродуктивні втрати часу, підвищити науковий рівень робіт, наблизивши їх до сучасних вимог.

Результати досліджень докладаються на конференції, що проводиться на потоці, на лабораторних і практичних заняттях, захисті курсових проектів, де обговорювана тематика досліджень знайома практично усім слухачам і вони добре один одного знають. Це викликає живий інтерес до предмета доповідей, що представляються на конференцію. За результатами цієї конференції окремі кращі роботи представляються на кафедральну конференцію і зовнішні огляди - конкурси.

Досвід праці, що мається, за пропонованою схемою показує, що найкращі результати виходять у тому випадку, якщо пропонований студентам комплекс завдань представляє науковий і практичний інтерес і для самого викладача, якщо їх рішення особливе на рівні математичних моделей високої міри достовірності ним самим не завершено, а в іншому варіанті це можуть бути пошукові роботи в суміжних із завданням, яке керівник вже вирішив, областях.

Така організація студентської наукової роботи має велике виховне значення: контакт викладача із студентом носить неформальний характер, керівник має велику можливість передачі своїх знань студентам в області новітніх досягнень машинобудування в порівнянні з типовими формами курсового проектування і організацією студентської наукової роботи.

Накопичений досвід має бути повною мірою використаний при підготовці фахівців з впроваджуваних нових учбових планів.

ДЕЯКІ АКТИВНІ (ІНТЕРАКТИВНІ) ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

А.В. Вітюк, Н.Г. Коновенко

При виборі викладачем ЗВО тих чи інших методик навчання, перш за все, слід прагнути продуктивного результату. При цьому студент має не тільки зрозуміти, запам'ятати та відтворити отримані знання, а й уміти ними оперувати, застосовувати знання у практичній діяльності в нестандартних і змінних умовах, установлювати причинно-наслідкові зв'язки під час аналізу процесів та явищ, конструювати власну діяльність тощо. Належна ступінь продуктивності навчання багато в чому залежить від рівня активності й мотивації навчально-пізнавальної діяльності студента.

Студент має стати суб'єктом власного навчання, здатним самостійно, критично і творчо мислити, ініціювати власні дії, регулювати власну пізнавальну діяльність. Таким студент стає лише тоді, коли організація навчального процесу в ЗВО протікає на особистісно-значущому рівні, перетворюється в процес міжособистісних відносин, коли і викладач, і студенти виступають як активні рівноправні суб'єкти навчального процесу. Тобто, мова йдеться про організацію навчального процесу на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії в системі «викладач - студент (студенти)».

У результаті особистісної взаємодії в системі «викладач - студент» у майбутнього фахівця розвивається потреба у самовдосконаленні, оскільки саме викладач допомагає студенту порівняти «Я-реальне» і «Я-ідеальне» та дати йому педагогічну підтримку в розвитку на основі співпраці з ним. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія передбачає актуалізацію здатності студента не тільки активно реалізовувати свої плани та досягати поставлених цілей, а й координувати власну діяльність відповідно до інтересів і цілей інших повноправних суб'єктів навчального процесу.

Р. Мойсеєнко зазначає, що студента необхідно поставити в позицію активного суб'єкта діяльності. Реалізації цієї головної задачі відповідають активні (інтерактивні) форми й методи навчання. На даний час використовуються різні напрями активізації пізнавальної діяльності, що включають різноманітність форм, методів, засобів навчання, виправданий і свідомий вибір яких за умов умілого та педагогічно правильного поєднання суттєво впливає на ефективність навчальної діяльності, стимулює активність і самостійність студентів [1].

Як доводить багаторічна практична діяльність, спостереження за розвитком студентів, їхньою працею під час навчальних занять, анкетування та інтерв'ювання, впровадження активних (в їхньому складі - інтерактивних) методів навчання у процес професійної підготовки майбутніх фахівців допомагає студентам опанувати навчальний матеріал в індивідуальному темпі, самостійно, використовуючи зручні способи сприйняття інформації, що викликає у них позитивні емоції і формує позитивну мотивацію навчання. У навчальному процесі поєднуються активні з традиційними методами навчання, це: проблемні методи, ігрові (ділові, рольові, імітаційні), метод Case Studies, мозкова атака та ін.

Серед низки активних (інтерактивних) методів навчання, які використовуються у практичній діяльності мають місце змагальні методи, котрі є дієвим засобом активізації пізнавальної діяльності студентів. Змагання у навчанні - важливий фактор, який покращує засвоєння знань студентами, запам'ятовування навчальної інформації, урізноманітнює навчальний процес, стимулює студентів до навчання, спонукає їх до підвищення свого освітнього рівня, розвиває лідерські якості особистості.

Серед науковців та викладачів-практиків є як і «прихильники» застосування змагальних методів в навчальному процесі (котрих більшість), так

і «противники». В цьому аспекті покладаємось на точку зору О. Павленко, яка зазначає: «Певний час педагоги прагнули не використовувати метод змагань, вважаючи, що він породжує конкуренцію, а це є не дуже позитивним для процесу навчання». Як видається, це не зовсім правильно. В економіці існують поняття «здорова» та «нездорова конкуренція». На відміну від «нездорової», «здорова» конкуренція сприяє ефективному розвитку підприємства. Те ж саме можна сказати і про змагальні методи, які дають можливість позмагатися 2-3 мікрогрупам між собою. Отже, метод змагань - це свого роду «здорова конкуренція». Цей метод впливає на вироблення вміння працювати одноставно й ефективно, розвиває логіку мислення, швидкість реакції, уміння «злагодженої командної взаємодії» [2].

Змагальні методи дають можливість ефективно взаємодіяти в системі «викладач - студенти» («студенти - студенти»), застосовувати продуктивні форми спілкування з елементами змагання, невимушеності, непідробної цікавості. Учасники змагання орієнтуються в нових ситуаціях, розвивають свою фантазію, уяву, які так необхідні для формування творчої особистості майбутнього фахівця.

До групи змагальних методів навчання відносяться такі методи: «оціни рішення», захист теми, на індивідуального переможця, КВК з певної навчальної дисципліни, «хрестики-нулики», що включають декілька різновидів завдань («Візитка команди»; конкурси «Ти - мені, я - тобі», «Ребуси», «Капітанський конкурс», «Запитання вболівальникам команди суперника», «Кросворд з навчальної дисципліни», «Домашнє завдання», «Естафета» тощо), брейн-ринг з навчальної дисципліни та ін.

Під час таких навчальних занять відбувається узагальнення та систематизація знань з усього курсу дисципліни, оскільки всі різновиди змагань побудовані на теоретичних питаннях і практичних завданнях з навчальної дисципліни, які необхідно творчо адаптувати. У студентів розвивається почуття колективізму, «командного духу», уміння працювати злагоджено в команді, усвідомлення взаємодопомоги в команді, що є важливими якостями для подальшої професійної діяльності. Застосування змагальних методів у навчальному процесі розвиває мотиваційну сферу студента, позитивно впливає на активізацію пізнавальної діяльності, сприяє розвитку особистісних комунікативних якостей (уміння взаємодіяти з іншими суб'єктами, толерантності, уміння працювати в команді), поглибленню знань і набуттю певних практичних умінь. Усе це, зрештою, впливає на підвищення рівня професіоналізму студента.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що змагання інтенсивно стимулює пізнавальний процес; розвиває мотиви навчальної діяльності, мислення, уяву, рефлексію, саморегуляцію, загально-навчальні уміння та навички; створює умови для застосування знань, умінь та навичок у практичній діяльності; виховує самостійність, волю, здатність до співпраці, колективність, комунікабельність, особисту позицію. Така діяльність захоплива, але

найголовніше - вона наближає тематику навчальних занять до внутрішнього світу молоді, отже, викликає справжній інтерес до навчальних предметів та пізнання в цілому.

Література

1. Мойсеєнко Р.М. Змагальні методи навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів // Наукові записки "Педагогічні науки". 2018. Вип. 173. С. 137-142.
2. Павленко О.О. Навчальна активність студентів як визначальний фактор формування творчої особистості // Педагогика высшей и средней школы. 2007. Вип. 17. С. 274-284.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТІВ У САМОСТІЙНІЙ ПІЗНАВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

А.В. Вітюк, Н.В. Нужна

Однією з перспективних технологій навчання, яка здатна вирішити завдання його активізації та інтеграції, є використання методу проектів в дистанційному навчанні вищої математики. В наш час метод проектів являє собою систему навчально-пізнавальних прийомів, спрямованих на розв'язання деякої проблеми в результаті самостійної роботи учня з обов'язковим пред'явленням результатів його дій [1].

Серед форм проектів, придатних для вивчення математичних дисциплін, виділяють такі: виконання рефератів, доробка статей у вікі-проектах, взаємоконтроль рефератів, проведення порівняльного аналізу джерел, переклади тематичних текстів, складання і взаємоперевірка комплектів завдань з теми, аналіз варіантів розв'язку завдання, написання програмних модулів, проведення обчислень за допомогою електронних таблиць або систем комп'ютерної алгебри, метод кейсів [4].

Метод проектів використовується в навчальному процесі, коли виникає творча задача, для вирішення якої потрібні інтегровані знання з різних областей, а також застосування дослідницьких методик [3].

Даний метод може застосовуватися для виконання типового розрахунку з математичної статистики. Передбачається самостійна організація вибіркового спостереження, обробка отриманих результатів, отримання висновків. Може бути організована презентація проведеного дослідження та його результатів [4].

Організація навчальної діяльності телекомунікаційних проектів передбачає дослідницьку діяльність учнів. За визначенням Г.М. Коджаспірової, А.Ю. Коджаспирова, телекомунікаційний навчальний проект - основна форма організації навчальної або позанавчальної діяльності учнів в мережі, що представляє собою спільну навчально-пізнавальну, творчу діяльність учнів - партнерів, організовану на основі комп'ютерної телекомунікації. Він має

Особливості створення дистанційного курсу з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність в галузі інформаційної безпеки»	
Ю.К. Корнієнко, С.В. Котлик, О.С. Бойцова	236
Особливості проведення зимового дистанційного модуля 2018-2019 н. р.	
Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко	239
Впровадження ініціативи відкритого цитування для аналізу і моніторингу	
О.В. Ольшевська, В.О. Соловей, О.Ю. Сакалюк	244
Мотивація і контроль самостійної роботи студентів	
О.М. Котузаки, О.В. Макарова, Л.В. Гордієнко, Ю.Ю. Бровкіна	246
Дистанційне навчання та інновації в дипломному проектуванні	
Г.М. Станкевич, Л.Д. Дмитренко, С.М. Соц	247
Необхідність своєчасного оновлення web-сайтів закладів вищої освіти	
І.С. Чернега, Л.В. Фігурська	251
Форми організації самостійної роботи студентів при вивченні дисципліни «Підприємницькі мережі»	
Ю.О. Бровкіна	253
Формування у студентів потреб і мотивів до самостійної роботи	
В.В. Атанасова, В.С. Степанова	254
Самостійна робота студентів як складова частина процесу навчання	
А.Д. Салавеліс, С.Л. Колесніченко, Ю.О. Козонова	255
Самостійна робота студентів при засвоєнні дисципліни «Інновації в індустрії гостинності»	
Л.А. Тітомир	257
Використання елементів дистанційної освіти при підготовці бакалаврів з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»	
С.М. Неменуша	258
Дистанційне навчання іноземних мов	
О.С. Зінченко, С.Я. Маслоva, А.В. Руда	260
Масові відкриті онлайн-курси - частина сучасного освітнього процесу у вищій освіти	
Л.М. Сагач	262
Контроль знань дистанційного модуля з хімічних дисциплін	
О.О. Антіпіна, Н.К. Черно	263
ІТ-технології у дисципліні «Електромонтажні роботи»	
П.М. Монтік, А.А. Галіулін, О.Ю. Розіна	264
Про роль самостійної роботи під час дистанційного навчання на кафедрі Електромеханіки та мехатроніки	
Р.В. Амбарцумянц, С.В. Тутаєв	265
Самостійна робота як форма підвищення рівня учбового процесу	
Г.А. Аванес'янц	266
Деякі активні (інтерактивні) форми і методи навчання	
А.В. Вітюк, Н.Г. Коновенко	267
Ефективність застосування проектів у самостійній пізнавальній діяльності студентів	
А.В. Вітюк, Н.В. Нужна	270